

ПУБЛІЦИСТИЧНІ ПОСИЛИ В РОМАНІ-ЕПОПЕЇ ВІКТОРА ГЮГО «ЗНЕДОЛЕНІ»

Родчин Зоряна Ярославівна

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри мовознавства

Івано-Франківського національного медичного університету

вул. Галицька, 2, Івано-Франківськ, Україна

У статті запропоновано аналіз роману-епопеї «Знедолені» класика французької літератури Віктора Гюго з погляду журналістики та публіцистичних тенденцій. Окреслено, що письменник мав можливість споглядати зміни в соціумі на власні очі, брав участь у кількох революціях, висловлював міркування щодо правління в державі, інколи вдаючись до нищівної критики не лише в промовах, але й у творах. При цьому увиразнено: митець піднімав на-гора всі вади, недоліки й проблеми суспільства, возвеличуючи народ як одну з його складових і надаючи останньому значущої сили в боротьбі за свободу. Так, на основі елементів нарації проаналізовано соціальну проблематику й історичне тло, на яких базуються події роману. Чітко виокремлено публіцистичні методи оповіді, зокрема репортажність і деталізованість описів. Вичленувано об'єктивність та відстороненість письменника від подій, зображуваних у праці. Обґрунтовано спроби Віктора Гюго не лише якомога достовірніше відтворити історичні події й суспільне тло, а й передати «справжню природу» стосунків людина-соціум. Доведено: митець послуговувався історичними довідками, термінологічними словниками та картами задля більш конструктивного відображення локацій і передання реального «говору» народу. Впадає у вічі також те, що письменник у свою оповідь вносить безліч фактів про події повстань 1832 року у Франції, при цьому скеровуючи роздуми реципієнта й до духовних питань. Підкреслено, що, перетворюючи буття у творі за законами добра, Віктор Гюго закликає до трансформації реального світу за тими ж принципами. Дослідження роману-епопеї з погляду журналістики уможливило подальші розвідки задля доведення його актуальності на тлі сучасних подій, використання його як базового елементу пробудження свідомості мас і звернення до проблематики революцій та повстань з історичним спрямуванням. Головні думки твору базуються на таких поняттях, як: прогрес, справедливість, за що, певним чином, триває битва й сьогодні.

Ключові слова: публіцистика, революція, роман-епопея, репортажність, повстання, прогрес, Віктор Гюго, «Знедолені».

Постановка проблеми в загальному вигляді й обґрунтування її актуальності. У позаминулому віці у французьких митців виникав неабиякий інтерес до національної історії у зв'язку з політичною боротьбою, що була викликана революцією XVIII століття. Саме в цей час відбувається зародження романтичної літератури, яка безпосередньо бере на себе роль відображення історичних подій Франції, що пов'язані з вищезазначеними суспільними перетвореннями.

Укотре, коли переосмислюємо ці явища, складно не зауважити й швидкого розвитку журналістики, а також того, з якою інтенсивністю вона впливала на життя громадян. Саме публіцистика та література завжди йшли пліч-о-пліч. Тож величні постаті письменства різних країн не залишали поза увагою будь-яких сфер існування людини.

Серед таких митців варто згадати одного з найвидатніших класиків французької літератури Віктора Гюго. Автор знаменитих романів «Собор Паризької Богоматері», «Знедолені» й

«Людина, яка сміється» був не просто потужним представником світової літератури, а й символом Франції.

Роман «Знедолені» – лебедина пісня творчості Гюго. Саме в романі письменник утілює власні життєві принципи й ідеали, поєднує величне з буденним, ліризм із журналістськими концепціями, реалізм із романтизмом, історичне тло з художньою вигадкою. Це не лише соціальна епопея про бідкування народу, а й філософський «трактат» із ретроспекцією в минуле. «Знедолені» вивищуються серед шедеврів світової класики з акцентацією на найвагомійші проблеми всіх часів і націй.

Актуальність роботи полягає в тому, що тема дослідження допоможе всебічно розглянути проблематику журналістики XIX ст. у Франції, а також вказаного суспільства згаданої епохи з його вимогами з опертям на твір Віктора Марі Гюго «Знедолені». Крім того, слід зазначити, що виокремлені вище питання існують і сьогодні, а саме тому постає необхідність звернення до названого роману задля переосмислення

цінностей буття. Саме тому тема не втрачає актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Методологічною основою роботи постали розвідки, створені впродовж XX ст., а також напрацювання сучасних учених. Особливо ретельно й усебічно художній світ Франції XIX ст. і, зокрема, життєвий і літературний шлях Віктора Гюго розглядав також і Михайло Трескунов. Слід зацентувати на суттєвих розвідках Сельми Брахман щодо роману «Знедолені». Крім того, творчість письменника вивчали Олена Євніна та Михайло Толмачев. Перелік науковців, звичайно ж, можна продовжити, адже, безумовно, їхні праці набувають вагомого значення щодо вищесказаного, але винятковим, безперечно, залишається науковий матеріал останніх десятиліть, починаючи з 70-х років минулого віку.

Формулювання мети і завдань статті.

Мета дослідження – розкрити соціальні й історичні особливості XIX ст. крізь призму журналістики в романі «Знедолені». Задля досягнення поставленої цілі визначено такі **завдання**:

- визначити журналістську концепцію в творі «Знедолені»;
- окреслити елементи відображення французького соціуму за допомогою публіцистичних елементів у романі;
- виокремити особливості перенесення історичних подій на сюжетне тло роману.

Усе життя ведучи мову про поневолених, пригноблених, тобто убогих і покараних провидінням чи долею людей, водночас захищаючи їхні права навіть у вигнанні (ні на хвилину не забуваючи про рідну Францію), незламний у власних принципах, Віктор Гюго завершує один із своїх найяскравіших і найвідоміших творів, який не лише присвячує їм, вищезгаданим, а й називає відповідним із низки перелічених епітетів – «Знедолені». Так, «співчуття до страждань інших людей завжди було одним з головних рушіїв його політичної відданості» [10, 457].

За весь час роботи над твором Віктор Гюго послуговувався не лише найрізноманітнішими історичними джерелами чи зібраними матеріалами. Письменник навіть спілкувався і з представниками нижчого стану, і прислухався до міркувань «вищих» верств населення. Відомо, що митець користувався численними словниками й водночас проводив «дослідження» і серед справжніх злочинців. Як слушно зазначає М. Трескунов, «Гюго неодноразово обґрунтовував необхідність ретельних пошуків у сфері французької лексики таких слів і виразів, які б відповідали характеру суспільних явищ що зображаються» [7, 267]. Так, Віктор присвятив цілу книгу в

четвертій частині «Знедолених» роздумам і інформації щодо аргю. Художник слова доречно прослідковує появу нових слів у злочинній лексиці тогочасної Франції, аргументуючи думки тим, що немає нічого поганого в «прагненні проникнути на глибину», коли це стосується розвідок «рани, прірви або суспільства» [3, 534].

Як виокремлює в романі сам Гюго, все аргю базується на метафорах: «відкрити горіх» – звернути шию; хрястати – їсти; вінчатися – бути судимим; щур – той, хто краде хліб» [3, 543]. Тож тільки завдяки цим «дослідженням» із боку класика французької літератури нам вдається в наступних главах зрозуміти, про що говорять Епоніна, Гаврош, батьки Тенардьє та вся їхня зграя.

При цьому, oprіч аргю, яке в цілому постає все ж мовою злочинців і волоцюг, звичайно, існує і «спеціальна (так звана, провінційна) мова», елементи котрої письменник вкраплює в роман: «Захисник виголосив непогану промову, користуючись тією провінційною мовою. <...> Цією мовою чоловік називається чоловіком, а дружина – дружиною, Париж – осередком мистецтв і цивілізації, король – монархом, єпископ – святим прелатом, помічник прокурора – красномовним представником звинувачення...» [2, 300]. Власне, такі деталі нарації підносять Гюго-журналіста над іншими письменниками-газетярями, оскільки він не лише описує факти (життя соціуму), а й надає певну історичну й етимологічну довідку та водночас створює додатковий ефект «подорожі в часі» й приналежності до кожної з суспільних верств.

Суспільство в Гюго – не звичайна дійова особа (на відміну від фізичних осіб, створених автором), воно не належить до «армій» добра чи зла, а просто існує в найгіршій своїй подобі, викликаючи при цьому відразу, поруч із якою постає розуміння того, що іншим воно бути не може. Сам автор чітко розмежує дефініції «народ» і «суспільство» не лише в державному та соціальному значеннях, а й у сенсі доброго й лихого. Так, останнє – загальне поняття, паскудне й зрадливе, й у ньому криється приховане зло. Народ – поняття вужче, входить до складу суспільства, проте є радше його позитивною складовою. Саме він (народ) – той, хто повстає проти гніту, хто є несправедливо поневоленим і пригнобленим.

Таким чином, народ у автора – основний елемент роману, його головний герой і вища інстанція суду. Відрадно: твори митця поєднують у собі історію, ліричність і публіцистику. Достоту як справжній новинар, письменник не намагається нав'язати власної точки зору чита-

чам, його дійові особи не засуджують учинків інших, не виправдовують їх. Суддя-домінант у творі, як і в самій реальності, – юрма. «За діями головних персонажів завжди стоїть суд натовпу, тобто ставлення до людей і подій з боку багатоголової народної маси. При цьому народний суд у романі-епопеї Гюго – це завжди правильний суд» [5, 123]. Так, населення завше прихильне до єпископа Міріеля, адже він для людей ледь не пророк, і до його думки дослухаються, хоч і вважають диваком; водночас воно піддає осуду Тенардье за його лихі вчинки; а також засуджує Жана Вальжана чи інколи навіть ставиться до нього з милосердям.

Згадаймо: коли головний персонаж приходить до суду, щоб зізнатися, що він і є той самий колишній каторжник, виправдовуючи при цьому невинного, люди, які знаходилися в залі, не мовили й слова, були наче заворожені: «Жоден голос не пролунав йому вслід, жодна рука не піднялася, щоб йому зашкодити. Натовп розступився, даючи йому дорогу» [2, 314-315]. Як бачимо, вищеописаними діями юрма наче дає головному герою шанс підготуватися до ув'язнення, жодним чином вона не виправдовує Жана Вальжана, проте при цьому мовби пом'якшує його покарання, щоб згодом остаточно засудити: «За якісь дві години все добро, яке він чинив, забули, і він став лише каторжником» [2, 330]. У наведеній ситуації Гюго не ідеалізує народ, не висловлює суб'єктивних думок, не дає йому оцінки, просто констатує події, водночас зображаючи власне таким, яким він є насправді.

Крім того, народ у творі Віктора не лише судовою інстанцією, а ще й вища сила. Митець намагається вкласти у «свій соціум» стільки енергії й мужності, скільки потрібно, щоб розбудити «живе суспільство», яке читатиме книгу. Чого варті лише описи будівництва барикад: «Усюди – на лівому березі, на правому березі, на всіх набережних, на бульварах, у Латинському кварталі, в кварталі ринків – захекані чоловіки, робітники, студенти, члени секцій читали прокламації та кричали «До зброї!», били ліхтарі, розпрягали вози, розбирали бруківку, ламали двері будинків, виривали з корінням дерева, нищпорили в льохах, викочували бочки, нагромаджували каміння, бут, меблі, дошки, будували барикади» [4, 68]. Як бачимо, саме в Гюго народ містить хаотичну міць, він, наче ураган, здіймається неочікувано й зносить усе на своєму шляху. «Те, що ми розповідаємо тут повільно й у певній послідовності, відбувалося відразу в усьому місті, в неймовірній метушні; це було як безліч блискавок і як один гуркіт грому» [4, 69].

З точністю репортера письменник передає події, які відбуваються в Парижі «на поверхні», а також із поетичним хистом описує миті, які за цим ховаються: «Тут повстання має характер змови, там – раптового пориву гніву. Перший перехожий заволодіває потоком натовпу й направляє його куди хоче. Початок, сповнений жаху, до якого домішується якась зловісна веселість» [4, 67]. Тож упадає у вічі те, що «інколи в своїх численних ліричних і публічних відступах від основного сюжету Гюго палко возвеличує скромного паризького простолюдина і прихований у ньому заряд революційної енергії, витворюючи це в традиціях ледь не гомерівського епосу» [5, 123].

Саме описи історичних подій у творі є найбільш цікавими з точки зору журналістики. Суттєвим постає те, що «майже кожна частина роману, яка розкриває характер того чи іншого персонажа, має свій хронологічний заспів: чи це битва при Ватерлоо, де в ролі паскудного мародера з'являється майбутній корчмар Тенардье; чи чин Реставрації, під час якої формується вдача юного Маріуса; чи ж революційні події 1830–1832 рр., і тут – яскраві постаті республіканців Анжольраса й маленького Гавроша» [5, 125].

Власне, до вичленування такого матеріалу Віктор Гюго підійшов із неймовірною ретельністю. «Гюго постійно піклувався про «документованість» історичних частин роману. Створюючи глави, присвячені битві при Ватерлоо чи барикадам Парижа, митець користувався географічними картами. Французькі науковці зацентровують, що характери історичних осіб, обставини їхніх дій і історичні дати, які фігурують у «Знедолених», завжди точні» [5, 155]. Не один літературознавець, досліджуючи епопею, звертав увагу на надзвичайно детальні та достовірні описи побуту й, загалом, автентичної складової твору.

Так, Н. Муравйова у книзі про життя письменника зазначає: «Документально правдивими є сторінки «Знедолених», що розповідають про червневий повстання 1832 року. Реалістичні численні замальовки-нарис, які пронизують увесь роман. Вони передають атмосферу часу, деталі побуту. Тут і роялістські салони, і республіканські товариства, і життя паризького «дна», нарис про підземну клоаку, дослідження про паризьких гаменів, історія битви при Ватерлоо» [6, 219]. І справді, подорож Жана Вальжана «підземним Парижем» (разом із неприємним Маріусом) видається навдивовижу цікавою, оскільки створює ефект присутності не лише через емоційну складову розділів, а й за допомогою детальних

описів «смітника соціуму». Роздуми автора про гаменів (символом яких згодом став герой твору Гаврош) безпосередньо ознайомлюють читача з життям цих «дітей вулиці».

Письменник намагається настільки достовірно подати інформацію, що мимоволі вносить у роман елементи репортажу й навіть ефект своєї присутності. Такі розділи, як «У 1817 році», «Ватерлоо», «05 червня 1832 року», цілком і повністю випадають із основної фабули й змушують зануритися в описане минуле. При цьому автор послуговується лише фактами, намагаючись зовсім відокремити себе від сюжету й подій і залишатися найбільш об'єктивним. Віктор якомога детальніше описує місцевість, приділяючи увагу навіть найменшим, на перший погляд, неважливим дрібничкам.

Упадає у вічі саме книга (розділ) під назвою «Ватерлоо»: «Виходиш із каплиці і праворуч помічаєш колодязь. На цьому дворі їх два. Питаєш: чому в цього колодязя немає відра й блоку? А тому, що з нього не черпають більше води» [2, 343-344]. «Вид фруктового саду жахливий <...> Передовсім входиш у квітник. Він розташований у самому низу, засаджений кущами смородини, заріс бур'янами й закінчується величезною облицьованою тесаним каменем терасою з круглими балясинами. Це був панський сад у тому ранньому французькому стилі, який передував Ленотру; нині ж це руїни та терен. Пілястри увінчані кулями, схожими на кам'яні ядра» [3, 345]. Вищевказані моменти, тобто опис колодязя чи саду, створюють додатковий елемент атмосферності й змушують думати про події під Ватерлоо не лише як про частину воєнної історії, а і як про аспект життя простого народу, його страждань унаслідок збройного протистояння.

Проте володіти лише мистецьким талантом чи журналістською майстерністю для згаданих детальних описів замало. Потрібно ще й добре орієнтуватися й знати (зокрема, на власні очі бачити) те, про що пишеш. Тому Віктор Гюго не нехтує викремленим «обов'язком справжнього художника слова» і їде до Мон-Сен-Жанського плато. Тож розуміємо: автор не тільки вклинював у роман те, що знав із історичних довідок чи слів очевидців. Він, як справжній журналіст-дослідник, розповідав історію, котру бачив на власні очі.

Майстер слова вкотре безапеляційно доводить одну просту істину: справжній журналіст (навіть якщо пише художній, а не публіцистичний твір) повинен мати бодай «зелене поняття» про те, що він описує, повинен розумітися хоч трохи в кожній сфері, незалежно, чи це історія, чи тактика

ведення бою, чи життя в монастирях. До речі, про останнє. Тут Гюго також не пошкодував сторінок книги й намагався надати читачеві якомога більше інформації стосовно звичаїв різних згаданих вище закладів, особливо конкретно описаного ним монастиря Малий Пікпюс: «Після статуту кармеліток, що повинні ходити босими, носити нагрудники, сплетені з вербових прутів, і ніколи не сідати, найсуворішим є статут бернардинок-бенедиктинок Мартіна Верга. Вони носять чорний одяг і апостольник, який, згідно з велінням св. Бенедикта, доходить їм до підборіддя...» [3, 11]. Крім цього у вічі впадає деталізованість опису кімнати Батистини у будинку єпископа Мірієля. Можна з впевненістю зазначити, що відображення меблевих елементів в стилі ампір постає своєрідною згадкою автора щодо «наповнення» жіночих покоїв, побачених в молодості на власні очі [9, 98].

Також досить багато тексту присвятив Гюго роздумам про революцію. Задля достовірного письмового передавання подій, свідком яких він, зрештою, і був, він навіть створює, хоч і вигадане, та при цьому найбільш наближене своїм устроєм і поглядами до реальних, товариство «Друзів азбуки». Як слушно зазначає С. Брахман, воно не віддзеркалення справжніх братств того часу, а радше – «уособлення духовної стихії революції» [1, 56]. А остання для Гюго завжди постає непереможною, бо вона є сам Прогрес: «Якщо ви бажаєте усвідомити собі, що таке революція, назвіть її Прогресом, а якщо ви бажаєте усвідомити собі, що таке прогрес, назвіть його Завтра. Це Завтра невідвратно творить свою справу й починає її з сьогоднішнього дня» [2, 390]. При цьому, зазначимо, заслугою саме Гюго як журналіста-історика стало те, що він «не модернізував революціонерів 1832, коли писав про них у 1862 році» [7, 83]. Власне, попри їхній запал, жертвність, ідеалізм, юні трагічно гинули на тих же барикадах, оскільки народ Франції не підтримав їхніх прогресивних ідей.

Саме прославлення повстань стає основною ідеєю п'ятої частини епопеї «Війна в чотирьох стінах», зокрема, опис укріплень 1832 року займає всю першу книгу. «З тією ж ґрунтовністю, з якою в першій частині роману Гюго розповів про історичну битву при Ватерлоо, він тепер відтворює картину барикадного бою, який веде купка героїв за республіку проти монархічного ладу» [5, 136]. Зокрема, описи митця напрочуд ретельні, він укотре бере за основу репортажний стиль і створює чітко полотно дійсності. Перед нами постає достовірне відображення вулиці Шанверрі, з розібраною бру-

ківкою, прапорами, «швидким захопленням крамниць із зброєю», «градом каміння».

Усі описи супроводжують міркування головних героїв (достоту й автора) про значення революцій, а також у цілому громадянської війни: «Громадянська війна! Що це означає? Хіба є війна з іноземцями? Хіба будь-яка війна між людьми – не війна між братами? Війна визначається її метою» [4, 133]. Ні, автор не ідеалізує повстання, особливо в найгірших його проявах, він лише констатує факти того, що вона потрібна заради прогресу. А як уже відомо, саме рух до поступу був основою світогляду та творчості Віктора Гюго. Все своє життя «Гюго мріяв про зцілену і єдину Францію, готову вести Європу до прогресивного майбутнього» [8, 48]. А отже, завжди знав, що тогочасні революції творилися заради миру і процвітання у прийдешньому.

Як слушно зазначає член Конвенту при розмові з єпископом у першій книзі роману: «Так, грубі прояви прогресу носять ім'я революцій. Після того як їх закінчено, стає зрозуміло, що людство отримало жорстоку прочуханку, але зробило крок уперед» [7, 54]. Крім того, Гюго сам чудово розуміє, що жоден поступ, жодна революція в будь-якому її прояві не береться нізвідки, для цього повинен повстати народ, для цього маса повинна взяти хід історії у свої руки. Художник слова возвеличує натовп, знає, що в ньому колосальна сила, але при цьому потрібно зуміти пробудити його: «Потрібно піднятися великим війнам, осяяти народи від-

вагою та струснути нещасне людство, над яким нависає морок священного права, цезарської слави, грубої сили, фанатизму, безвідповідальної влади й самодержавних величностей; струсити це збіговисько, яке тупо споглядає темне торжество ночі в усій її красі» [9, 133-134]. Так, у цих словах, імовірно, полягає найважливіший журналістський послон автора. Тут, у цих роздумах прихована вся актуальність твору.

Отже, підсумовуючи вищезазначене, зацентруємо: роман-епопея Віктора Гюго «Знедолені» зображає чи не найбільші проблеми суспільства вказаного часу: злидні, соціальну несправедливість і нерівність. Проте, окрім піднятих на-гора тем, письменник виокремлює ще й історичне минуле народу, що створює не лише тло для оповіді, а й дає додаткові знання про ситуацію в країні. За допомогою журналістських прийомів автор вдало подає обраний матеріал і актуалізує на животрепетних питаннях, поєднуючи водночас реалістичні тенденції з романтичною спрямованістю, ораторські вміння з талантом митця.

У проаналізованому творі «Знедолені» знаходимо чітко виражений заклик до виборювання справедливості, до «впровадження» влади народу, до рівності. Використовуючи в оповіді елементи з власного життя та пропагуючи віддзеркалення подій, які бачить на власні очі, Віктор Гюго надає своєму творові не лише автобіографічності, а й репортажності зображення та надзвичайної важливості як публіцистичного джерела.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брахман С. «Отверженные» Виктора Гюго. Москва: Художественная литература, 1968. 104 с.
2. Гюго В. Отверженные. Собрание сочинений : в 6 т. Москва: Правда, 1988. Т. 2. 524 с.
3. Гюго В. Отверженные. Собрание сочинений : в 6 т. Москва: Правда, 1988. Т. 3. 557 с.
4. Гюго В. Отверженные. Собрание сочинений : в 6 т. Москва: Правда, 1988. Т. 4. 479 с.
5. Евнина Е. М. Виктор Гюго. Москва: Наука, 1976. 219 с.
6. Муравьева Н. Гюго. *Жизнь Замечательных Людей (ЖЗЛ)*. Москва: Молодая гвардия, 1961. 384 с.
7. Трескунов М. Виктор Гюго. Ленинград: Просвещение, 1969. 151 с.
8. Janine H. The French Burn Paris. *Catastrophe and Catharsis: Perspectives on Disaster and Redemption in German Culture and Beyond*. Rochester, NY: Boydell & Brewer, 2015. 35–52 p.
9. Orelli-Messerli B. Das verweigerte Interieur in Victor Hugos Les Misérables. *Ein Dialog der Künste : Beschreibungen von Innenarchitektur und Interieurs in der Literatur von der Frühen Neuzeit bis zur Gegenwart*. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2012. S. 87–101.
10. Höhne C. Victor Hugo: Ein Feind der offenen Gesellschaft?: Eine Interpretation von Napoléon-le-Petit und Les Châtiments auf Basis der Historizismus-Kritik Karl Poppers. Münster: Münster Verlagshaus Monsenstein und Vannerdat OHG, 2015. 603 S.

REFERENCES

1. Braxman S. (1968). «Otvverzhenny`e» Viktora Hugo. [“Les Misérables” by Victor Hugo]. Moskva: Xudozhestvennaya literatura. [in Russian]
2. Hugo V. (1988). Otvverzhenny`e. Sobranie sochinenij : v 6 t. [Les Misérables. Collected works: in 6 volumes]. Moskva: Pravda, T. 2. [in Russian]

3. Hugo V. (1988). Otverzheny'e. Sobranie sochinenij : v 6 t. [Les Miserables. Collected works: in 6 volumes]. Moskva: Pravda, T. 3. [in Russian]
4. Hugo V. (1988). Otverzheny'e. Sobranie sochinenij : v 6 t. [Les Miserables. Collected works: in 6 volumes]. Moskva: Pravda, T. 4. [in Russian]
5. Evnina E. M. (1976). Viktor Hugo. Moskva: Nauka. [in Russian]
6. Murav'eva N. (1961). Hugo. Zhizn' Zamechatel'ny'x Lyudej (ZhZL). [Hugo. Life of Remarkable People (LRP)]. Moskva: Molodaya gvardiya. [in Russian]
7. Treskunov M. (1969). Viktor Hugo. Leningrad: Prosveshhenie. [in Russian]
8. Janine H. (2015). The French Burn Paris. *Catastrophe and Catharsis: Perspectives on Disaster and Redemption in German Culture and Beyond*. Rochester, NY: Boydell & Brewer.
9. Orelli-Messerli B. (2012). Das verweigerte Interieur in Victor Hugos Les Misérables. *Ein Dialog der Künste : Beschreibungen von Innenarchitektur und Interieurs in der Literatur von der Frühen Neuzeit bis zur Gegenwart*. [The refused interior in Victor Hugo's Les Misérables. *A Dialogue of the Arts: Descriptions of Interior Design and Interiors in Literature from the Early Modern Period to the Present*]. Petersberg: Michael Imhof Verlag. [in German]
10. Höhne C. (2015). Victor Hugo: Ein Feind der offenen Gesellschaft?: Eine Interpretation von Napoléon-le-Petit und Les Châtiments auf Basis der Historizismus-Kritik Karl Poppers. [Victor Hugo: An enemy of the open society?: An interpretation of Napoléon-le-Petit and Les Châtiments based on Karl Popper's criticism of historicism.]. Münster: Münster Verlagshaus Monsenstein und Vannerdat OHG. [in German]

JOURNALISTIC MESSAGES IN VICTOR HUGO'S EPIC NOVEL "LES MISERABLES"

Rodchyn Zoriana Yaroslavivna
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Linguistics Department
Ivano-Frankivsk National Medical University
Str. Halytska, 2, Ivano-Frankivsk, Ukraine

The article offers the epic novel "Les Miserables" overview by the French literature classic Victor Hugo in social and political journalism terms. It is emphasized that the writer had the opportunity to see the changes in society with his own eyes, participated in several revolutions, expressed his own views on government in the country, sometimes resorting to devastating criticism not only in speeches but also in works. At the same time, it is highlighted that the writer raised all the society flaws, shortcomings and problems, glorifying the people as one of its components and giving the latter extraordinary strength in the struggle for freedom. The social issues and historical background on which the novel events are formed were analyzed based on the narrative elements in "Les Miserables". Journalistic narrative methods are clearly distinguished, in particular reporting and detailing descriptions. The writer's objectivity and detachment from the events depicted in the work are emphasized. However, the emphasis is on the personal artist experience, against which the main trends in the work are formed. There are substantiated Victor Hugo's attempts to not only reproduce historical events and the social background as accurately as possible, but also to convey the human-society relations' "true nature". It is proved that Victor Hugo used historical references, terminological dictionaries and maps to more constructively display locations and convey the real people' "speech". It is also noticeable that the writer adds to his account many uprisings events facts of 1832 in France, while directing the recipient's thoughts to spiritual issues. It is emphasized that by transforming being in a work according to the good laws, the writer calls for the real world transformation according to the same principles. From the journalism view point the epic novel research enable further investigations into it in order to prove its relevance against the background modern events, use it as a masses' basic awakening consciousness element and address the historical revolutions and uprisings issue. The main work ideas are based on such concepts as progress, justice, for which, to some extent, the battle continues today.

Key words: *journalism, revolution, epic novel, reporting, uprising, progress, Victor Hugo, "Les Miserables".*